

4. Проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів від 23.03.2017 № 6232 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=61415](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415).

**Остапенко В.В.**

*студентка,*

*ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»*

## **ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

Протягом останніх декількох років в Україні можна помітити значні зміни в правовому регулюванні банкрутства. Законодавчу базу регулювання відносин банкрутства загалом можна вважати сформованою. Але, проблеми уніфікації та гармонізації законодавчих актів які регулюють процедуру банкрутства в Україні, занадто довга тривалість такої процедури та її економічна неефективність, на сьогодні, залишаються актуальними, тому правове регулювання відносин банкрутства потребує подальшого вдосконалення.

Дослідженню проблем правового регулювання банкрутства присвячені роботи таких вітчизняних вчених: Р.Г. Афанасьєв, О.М. Бірюков, О.М. Борецько, І.В. Булижін, О.П. Повар, В.В. Радзивілюк, О.В. Титова та інші. Крім того, окремі проблемні питання в регулюванні банкрутства досліджувались також в працях зарубіжних вчених, таких як В.С. Бєлих, І.А. Бланк, В.В. Васильєва, М.О. Рожкова та інших. На сучасному етапі розвитку економіки, права та суспільства в цілому, існує потреба подальшого дослідження та аналізу проблем в сфері правового регулювання відносин банкрутства.

В Україні норми які регламентують питання визнання боржника неплатоспроможним та його ліквідації об'єднані в одному законодавчому акті, а саме, в Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 (в редакції від 04.06.2017) [3]. Але коло джерел правового регулювання таких відносин не обмежується тільки спеціальним законом. Дані відносини регулюються, зокрема: Господарським кодексом України [1], Цивільним кодексом України [2], та низкою інших нормативно-правових актів.

Як зазначає Повар П.О. одним із завдань, що зберігає свою актуальність є завдання узгодження взаємодії законодавства про ліквідацію суб'єктів господарювання за правилами Господарського та Цивільного кодексів України із законодавством про банкрутство [5, с. 128]. Так, до прикладу, проаналізувавши положення Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» можна констатувати, що у ньому, не знайшли відображення положення ст. 78 ГК України, згідно з якими унітарні комунальні підприємства поділяються на

комерційні та некомерційні [1]. Таким чином, неузгодженість загальних норм ГК України та спеціального закону про банкрутство проявляється у тому, що невирішеним є питання його застосування до комунальних некомерційних підприємств, які не визначені ГК України як суб'єкти підприємницької діяльності. Виходячи з цього, суб'єктом банкрутства можуть бути лише суб'єкти підприємницької діяльності. У такій ситуації, постає необхідність нормативної урегульованості порядку ліквідації комунального некомерційного підприємства у разі недостатності майна для задоволення вимог кредиторів.

Одним із спірних питань є те, що Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» має радше репутацію закону, який, у першу чергу, стоїть на захисті інтересів боржників. Це пов'язано із мораторієм, який вводиться у процедурах банкрутства. Такий мораторій позбавляє кредиторів можливості стягнути з боржника належні їм кошти. Даний мораторій фактично супроводжує всю процедуру банкрутства й призводить до тривалого затягування такої процедури, що в свою чергу робить неможливим ефективний захист кредиторами своїх прав. Одним з варіантів вирішення проблеми могло б стати запровадження на законодавчому рівні часових лімітів тривалості мораторію, зі впливом яких мораторій автоматично припиняв би свою дію, не зважаючи на продовження розгляду справи про банкрутство. Така норма запроваджувала б певний механізм стимулювання швидкості процедури банкрутства та дотримання строків, відведених на таку процедуру. Крім того, доцільно було б скоротити термін процедури розпорядження майном боржника, який за чинним законодавством складає сто п'ятнадцять календарних днів і може бути продовжений на два місяці. Таким чином, законодавство про банкрутство має знаходити баланс між інтересами як кредитора так і боржника.

Як вбачається з практики, жодне велике збиткове українське підприємство зі значними обсягами простроченої заборгованості досі не збанкрутувало, процедура банкрутства застосовується переважно до малих приватних підприємств у сфері торгівлі, що негативно впливає на збанкрутілі підприємства, а також на їхніх кредиторів, інвесторів, працівників, державу та її економіку в цілому [6, с. 26]. Отже, держава втрачає платників податків, працівники – робочі місця, а кредитори не можуть забезпечити повернення своїх коштів у повному обсязі. Однією з проблем банкрутства в Україні є й те, що у таку процедуру часто вступають підприємства, які уже тривалий час є неплатоспроможними, та з яких уже виведені ліквідні активи. Як наслідок, процедура банкрутства ніяким чином не вирішує проблем кредиторів. Крім того, досвід застосування законодавства про банкрутство свідчить, що правовий механізм банкрутства використовується суб'єктами господарювання як для реального відновлення платоспроможності боржників, так і для ухилення від майнової відповідальності перед іншими контрагентами та сплати необхідних внесків до державного бюджету [6, с. 25].

Даний перелік правових проблем в регулюванні банкрутства не є вичерпним, тому, безумовно, існує необхідність подальшого удосконалення вітчизняного законодавства. Цілком слушною є думка Радзивілюк В.В., яка зазначає, що удосконалення законодавства України про банкрутство повинно

починатись з визначення мети яка повинна бути досягнута в ході такого удосконалення, а також дослідження можливих варіантів наслідків реалізації поставленої мети [4, с. 170]. На нашу думку, першочергово доцільно було б внести зміни в спеціальне законодавство про банкрутство та провести уніфікацію та гармонізацію останнього з іншими галузями та інститутами законодавства.

Таким чином, визначення проблем законодавства про банкрутство та шляхів їх вирішення сприятиме удосконаленню правового регулювання відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання, або ж їх ліквідації у зв'язку з неплатоспроможністю.

### **Список використаних джерел:**

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
3. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 440.
4. Радзивилук В. Генезис национального законодательства Украины о банкротстве и проблемы, с ним связанные / В. Радзивилук // *Legea și viața*. – 2013. – № 12 (2). – С. 167–170.
5. Повар П. О. Актуальні питання правового регулювання ліквідації суб'єктів господарювання, пов'язані з оновленням законодавства про банкрутство / П. О. Повар // *Вісник Вищої ради юстиції*. – 2012. – № 2 (10). – С. 127–141.
6. Суббот А. Шляхи вдосконалення механізму процедури банкрутства в Україні на основі міжнародного досвіду / А. Суббот // *Віче*. – 2014. – № 18. – С. 24–28.